

แบบรายงานการตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุขประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2563

ประเด็นที่ สุขภาพกลุ่มวัย

หัวข้อ อัตราการคลอดมีชีพในหญิงอายุ 15 – 19 ปี

เขตสุขภาพที่ 6 จังหวัดชลบุรี รอบที่ 2/2563

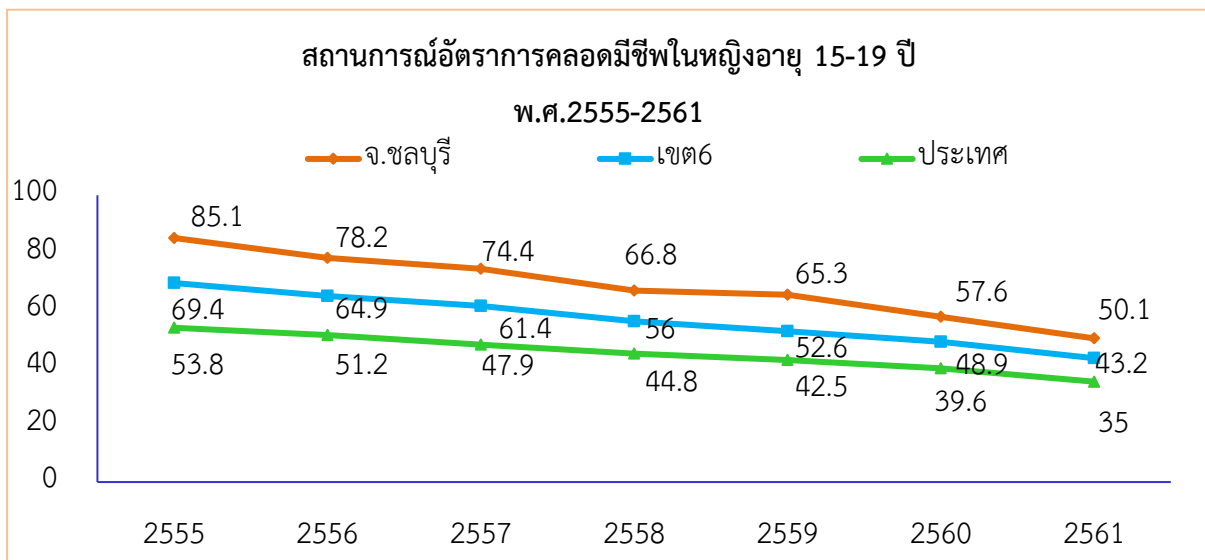
1. หน่วยงานที่รับผิดชอบ (กรม/กอง/ศูนย์วิชาการ)

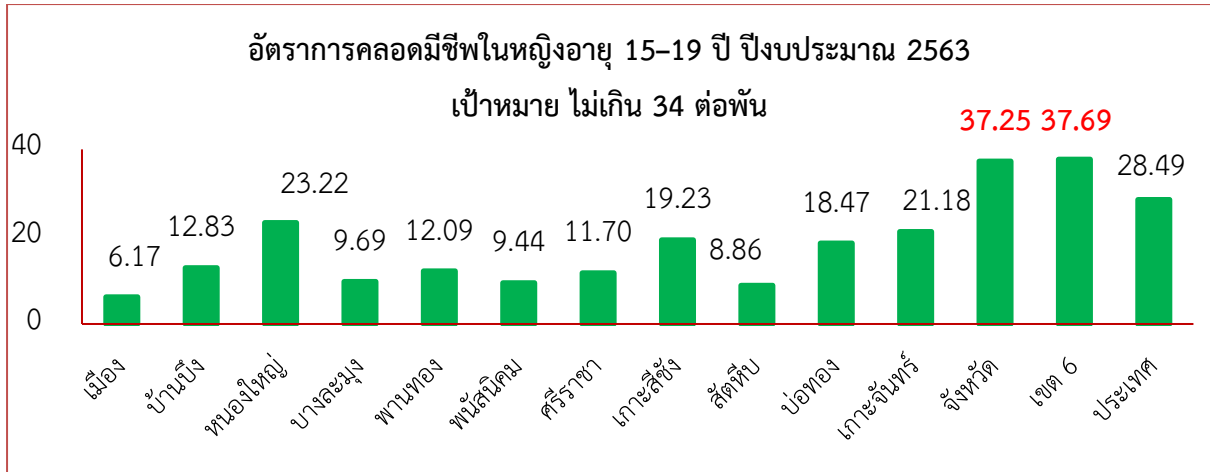
หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก : ศูนย์อนามัยที่ 6 กรมอนามัย

2. วิเคราะห์สถานการณ์ในพื้นที่

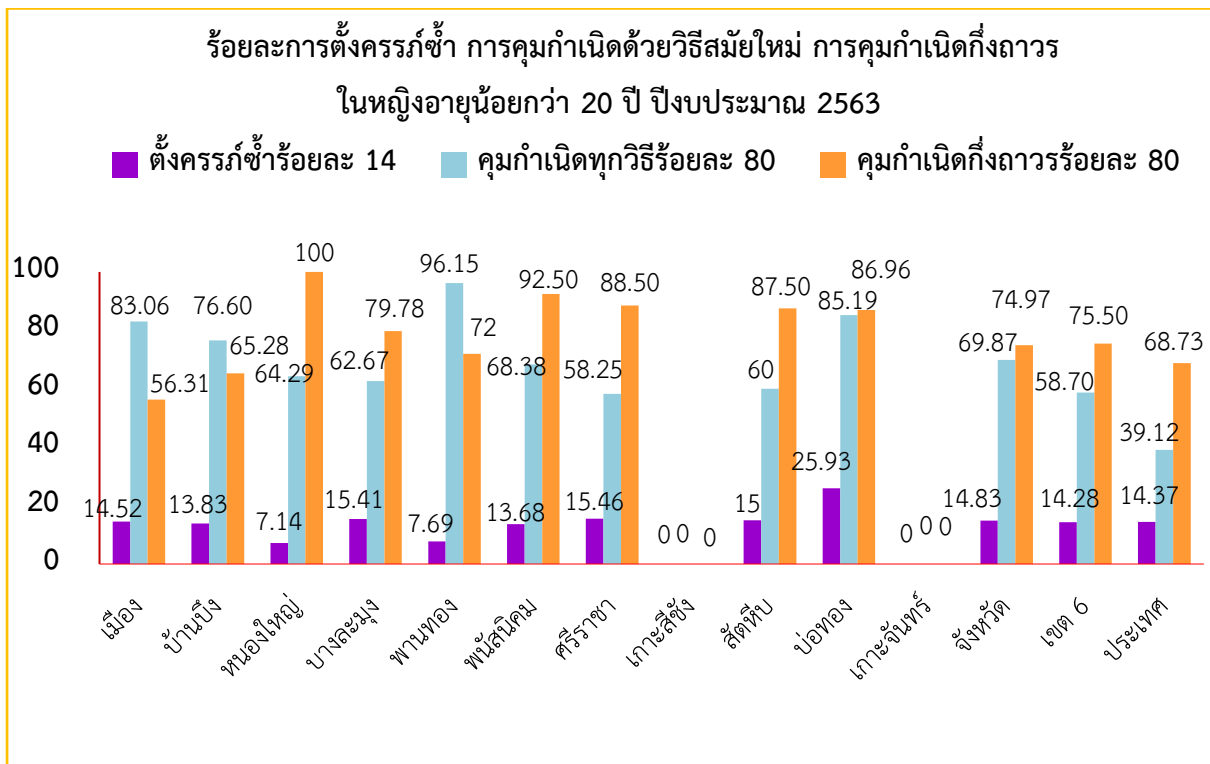
2.1 สถานการณ์

จังหวัดชลบุรี ตั้งแต่ปี 2555 พบอัตราการคลอดมีชีพในหญิงอายุ 15-19 ปี มีแนวโน้มลดลงจากอัตรา 65.5 เป็น 41.2 ต่อประชากรหญิงอายุ 15-19 ปีพันคนในปี 2561 (สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์, 2562) และปีงบประมาณ 2563 ไตรมาสที่ 2 อัตรา 39.07 ต่อประชากรหญิงอายุ 15-19 ปีพันคน (เป้าหมายไม่เกิน 34 ต่อประชากรหญิงอายุ 15-19 ปีพันคน) ซึ่งสูงกว่าค่าเป้าหมาย พบสูงสุดที่อำเภอหนองใหญ่ (อัตรา 23.22 ต่อประชากรหญิงอายุ 15-19 ปีพันคน) และต่ำสุดที่อำเภอเมือง (อัตรา 6.17 ต่อประชากรหญิงอายุ 15-19 ปีพันคน)

หมายเหตุ : ข้อมูลอัตราการคลอดปีงบประมาณ 2563 ระดับประเทศ เขต และจังหวัดเป็นข้อมูล HDC adjusted ส่วนระดับอำเภอเป็นข้อมูล HDC ณ วันที่ 8 มิถุนายน 2563

ที่มา : ข้อมูลจาก HDC ณ วันที่ 25 พฤษภาคม 2563

การตั้งครรภ์ซ้ำในหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี (เป้าหมายไม่เกินร้อยละ 14) ตั้งแต่ปี 2558 มีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ 29.49 เป็นร้อยละ 14.77 ในปี 2562 และปีงบประมาณ 2563 ไตรมาสที่ 2 ภาพรวมจังหวัดร้อยละ 14.83 เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปีที่ผ่านมา และสูงกว่าเป้าหมาย พบ 5 อำเภอที่สูงกว่าค่าเป้าหมาย ได้แก่ อำเภอบ่อทอง (ร้อยละ 25.93) ศรีราชา (ร้อยละ 15.46) บางละมุง (ร้อยละ 15.41) สัตหีบ (ร้อยละ 15) และเมือง (ร้อยละ 14.52)

หญิงอายุน้อยกว่า 20 ปีที่ได้รับบริการคุมกำเนิดด้วยวิธีสมัยใหม่ (Modern Methods) หลังคลอด หรือหลังแท้ง (เป้าหมาย > ร้อยละ 80) ตั้งแต่ปี 2558 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 16.27 เป็นร้อยละ 40.3 ในปี 2562 และปีงบประมาณ 2563 ไตรมาสที่ 2 ภาพรวมจังหวัดร้อยละ 69.87 เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา แต่ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย พบ 3 อำเภอที่ดำเนินการได้ดีผ่านค่าเป้าหมาย ได้แก่ อำเภอบางบาล (ร้อยละ 96.15) บ่อทอง (ร้อยละ 85.19) และเมือง (ร้อยละ 83.06)

ส่วนการได้รับบริการคุมกำเนิดด้วยวิธีกึ่งถาวร (ยาฝังคุมกำเนิด / ห่วงอนามัย) (เป้าหมาย > ร้อยละ 80) ตั้งแต่ปี 2558 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน จากร้อยละ 25 เป็นร้อยละ 82.22 ในปี 2562 และปีงบประมาณ 2563 ไตรมาสที่ 2 ภาพรวมจังหวัดร้อยละ 74.97 ลดลงจากปีที่ผ่านมา และไม่ผ่านค่าเป้าหมาย พบ 5 อำเภอที่ดำเนินการได้ดีผ่านค่าเป้าหมาย ได้แก่ อำเภอหนองใหญ่ (ร้อยละ 100) พนสนนิคม (ร้อยละ 92.50) ศรีราชา (ร้อยละ 88.50) สัตหีบ (ร้อยละ 87.50) และบ่อทอง (ร้อยละ 86.96)

ผลการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พบว่าอำเภอหนองใหญ่ และพนสนนิคม ดำเนินการได้ดีและผ่านค่าเป้าหมายในส่วนของการตั้งครรภ์ซ้ำ การคุมกำเนิดด้วยวิธีกึ่งถาวร ส่วนอำเภอบางบาลดำเนินการได้ดีและผ่านค่าเป้าหมายในส่วนของการตั้งครรภ์ซ้ำ และการคุมกำเนิดด้วยวิธีสมัยใหม่ ซึ่งการคุมกำเนิดหลังคลอด หรือหลังแท้งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การตั้งครรภ์ซ้ำและอัตราการคลอดในวัยรุ่น ในปีต่อไปลดลง เมื่อศึกษาข้อมูลย้อนหลังปี 2562 พบว่าทั้ง 3 อำเภอดำเนินการจัดบริการคุมกำเนิดได้ดี จึงส่งผลให้การตั้งครรภ์ซ้ำและอัตราการคลอดในวัยรุ่นปี 2563 ลดลง

และจากข้อมูลการตั้งครรภ์ซ้ำ การคุมกำเนิดด้วยวิธีสมัยใหม่ และการคุมกำเนิดด้วยวิธีกึ่งถาวรพบ 2 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเกาะสีชัง และเกาะจันทร์ มีการคลอดในหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี ซึ่งจำนวนหญิงหลังคลอดและหลังแท้งอายุน้อยกว่า 20 ปี จะเป็นเป้าหมายของการตั้งครรภ์ซ้ำ การคุมกำเนิดด้วยวิธีสมัยใหม่ และการคุมกำเนิดด้วยวิธีกึ่งถาวร แต่ทั้ง 2 อำเภอไม่พบเป้าหมายในการดำเนินงานทั้ง 3 ประเด็น จึงทำให้ผลการดำเนินงานการตั้งครรภ์ซ้ำ การคุมกำเนิดด้วยวิธีสมัยใหม่ และการคุมกำเนิดด้วยวิธีกึ่งถาวรเท่ากับร้อยละ

2.2 ข้อมูลผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นจังหวัดชลบุรี ปีงบประมาณ 2563

ลำดับ	ตัวชี้วัด	รายการข้อมูล	เมือง	บ้านบึง	หนองใหญ่	บางละมุง	พานทอง	พนัสนิคม	ศรีราชา	เกาะสีชัง	สัตหีบ	บ่อทอง	เกาะจันทร์	ภาพรวมจังหวัด	เขต	ประเทศ
1.	อัตราการคลอดมีชีพในหญิงอายุ15-19 ปี ต่อประชากร หญิงอายุ 15-19 ปี 1,000 คน	เป้าหมาย	8,749	2,962	646	8,048	1,654	3,071	8,291	104	3,952	1,516	897	39,890	160,644	1,577,389
		ผลงาน	54	38	15	78	20	29	97	2	35	28	19	415	2,061	19,377
		อัตรา	6.17	12.83	23.22	9.69	12.09	9.44	11.70	19.23	8.86	18.47	21.18	10.40	12.83	12.28
		อัตรา Adjust	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	37.25	37.69
2.	การตั้งครรภ์ซ้ำ ในหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี	เป้าหมาย	248	94	14	292	26	117	194	0	40	27	0	1,052	3,768	29,040
		ผลงาน	36	13	1	45	2	16	30	0	6	7	0	156	538	4,172
		ร้อยละ	14.52	13.83	7.14	15.41	7.69	13.68	15.46	0.00	15.00	25.93	0.00	14.83	14.28	14.37
3.	ร้อยละของหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปีที่ได้รับบริการคุมกำเนิดด้วยวิธีสมัยใหม่(Methods) หลังคลอดหรือหลังแท้ง	เป้าหมาย	248	94	14	292	26	117	194	0	40	27	0	1,052	3,768	29,040
		ผลงาน	206	72	9	183	25	80	113	0	24	23	0	735	2,212	11,361
		ร้อยละ	83.06	76.60	64.29	62.67	96.15	68.38	58.25	0.00	60.00	85.19	0.00	69.87	58.70	39.12
4.	ร้อยละของหญิงไทยอายุน้อยกว่า 20 ปี หลังคลอดหรือหลังแท้ง ที่คุมกำเนิดได้รับการคุมกำเนิดด้วยวิธีกึ่งถาวร (ยาฝังคุมกำเนิด/ห่วงอนามัย)	เป้าหมาย	206	72	9	183	25	80	113	0	24	23	0	735	2,212	11,361
		ผลงาน	116	47	9	146	18	74	100	0	21	20	0	551	1,670	7,808
		ร้อยละ	56.31	65.28	100.00	79.78	72.00	92.50	88.50	0.00	87.50	86.96	0.00	74.97	75.50	68.73

ที่มา : ข้อมูลจาก HDC ณ วันที่ 8 มิถุนายน 2563

2.3 ปัญหา กิจกรรมการแก้ไขปัญหา และผลการดำเนินงาน

ปัญหา /สาเหตุ	แผน /กิจกรรมการแก้ไขปัญหา	ความก้าวหน้า /ผลการดำเนินงาน
<p>1. อัตราการคลอดและการตั้งครรภ์ซ้ำในวัยรุ่นสูงกว่าค่าเป้าหมาย</p>	<p>1. สนับสนุนการขับเคลื่อน พ.ร.บ.การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ.2559 เนื่องจากการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 ไม่สามารถจัดประชุมคณะกรรมการระดับจังหวัดได้ ศูนย์อนามัยที่ 6 จึงปรับการดำเนินงาน ดังนี้</p> <p>1.1 รวบรวมข้อมูลการขับเคลื่อน พ.ร.บ.การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นรายจังหวัด</p> <p>1.2 วิเคราะห์ข้อมูลผลการขับเคลื่อนพ.ร.บ.การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นของคณะกรรมการรายจังหวัด</p> <p>1.3 วิเคราะห์ผลการขับเคลื่อน พ.ร.บ.การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นจำแนกราย 5 กระทรวงหลักภายใต้ พ.ร.บ.ฯ</p> <p>1.4 คืบข้อมูลให้ทีมเลขานุการคณะกรรมการระดับจังหวัด เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุน และชี้เป้าการดำเนินการของคณะกรรมการฯ</p> <p>2. พัฒนาการจัดบริการที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่นให้ได้มาตรฐาน ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่ตามกฎหมายภายใต้ พ.ร.บ.การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ.2559</p>	<p>1. ดำเนินการ รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลผลการขับเคลื่อน พ.ร.บ.การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นของคณะกรรมการจังหวัด พบโอกาสในการพัฒนา คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การถ่ายทอดแผนการดำเนินการสู่ระดับพื้นที่ 2) บูรณาการแผนปฏิบัติการที่มีการดำเนินงานในลักษณะเดียวกันเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในพื้นที่ 3) ติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องของหน่วยงานภายใต้ความรับผิดชอบของคณะกรรมการฯ และ 4) พัฒนาสื่อให้ความรู้สำหรับวัยรุ่น <p>1. โรงพยาบาลสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขทุกโรงพยาบาล อยู่ระหว่างประเมินตนเองตามมาตรฐานการจัดบริการที่เป็นมิตรฉบับปรับปรุงปี 2563</p>

ปัญหา /สาเหตุ	แผน /กิจกรรมการแก้ไขปัญหา	ความก้าวหน้า /ผลการดำเนินงาน
	<p>2.1 สนับสนุนให้จังหวัด มีการเยี่ยมพัฒนาคลินิกวัยรุ่น ตามมาตรฐาน YFHS และ พัฒนาเครือข่ายการดำเนินงานวัยรุ่น ตามกลไกอำเภออนามัยการเจริญพันธุ์</p> <p>2.2 เยี่ยมเสริมพลัง เพื่อติดตามการดำเนินงานคลินิกวัยรุ่น ตามมาตรฐาน YFHS และอำเภออนามัยเจริญพันธุ์ เข้ารับการประเมิน รับรองตามเป้าหมาย</p>	
<p>2.การคุมกำเนิดด้วยวิธีสมัยใหม่ และกึ่งถาวรต่ำกว่าค่าเป้าหมาย ซึ่งการให้บริการคุมกำเนิดในวัยรุ่นเป็นปัจจัยสำคัญ ที่ลดอัตราการตั้งครรภ์ และการตั้งครรภ์ซ้ำในวัยรุ่น รวมทั้งเป็นภารกิจของกระทรวงสาธารณสุข ภายใต้ พ.ร.บ.การป้องกันและแก้ไข ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น</p>	<p>1.ผลักดันให้การคุมกำเนิดด้วยวิธีสมัยใหม่ เป็น QOF (Quality and Outcome Framework) ของเขตสุขภาพที่ 6</p> <p>2.ถอดบทเรียน “การจัดบริการ คุมกำเนิดในรพ.สต.” กลุ่มเป้าหมาย คือ พยาบาลวิชาชีพและนักวิชาการสาธารณสุขใน รพ.สต. ที่ผ่านการอบรมหลักสูตรฝึยาคุมกำเนิดและให้คำปรึกษา เมื่อวันที่ 5-7 กุมภาพันธ์ 2563</p>	<p>1.ศูนยอนามัยที่ 6 และเครือข่ายในเขตสุขภาพที่ 6 ร่วมกันผลักดันให้การจัดบริการ คุมกำเนิดด้วยวิธีสมัยใหม่เป็น QOF (Quality and Outcome Framework) ในปี 2564 ได้สำเร็จ</p> <p>2.เนื่องจากการแพร่ระบาดของ ไวรัส COVID-19 ศูนยอนามัยที่ 6 ปรับรูปแบบ การถอดบทเรียนจากการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นการเขียนเล่าเรื่อง ใน “แบบบันทึกการถอดบทเรียนรายบุคคล” โดยจะดำเนินการในเดือนกรกฎาคม 2563</p>
<p>3.ช่องทางเพื่อการเข้าถึงบริการสุขภาพไม่หลากหลาย (ระบบการ</p>	<p>1.พัฒนารูปแบบ /วิธีการ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารและ</p>	<p>1.ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อช่องทางไลน์กลุ่ม “วัยรุ่น</p>

ปัญหา /สาเหตุ	แผน /กิจกรรมการแก้ไขปัญหา	ความก้าวหน้า /ผลการดำเนินงาน
ส่งต่อกรณีห้องไม่พร้อม : รพ.ที่เข้า ร่วมโครงการเครือข่ายอาสา มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอ	ช่องทางที่หลากหลายให้กับวัยรุ่น ทุกกลุ่ม : ช่องทางด่วน 1663	เขตสุขภาพที่ 6”

3. นวัตกรรม /ตัวอย่างที่ดี (ถ้ามี)

เทศบาลนครแหลมฉบัง เป็นต้นแบบที่ขับเคลื่อนการดำเนินงาน ตาม พ.ร.บ.การป้องกันและแก้ไข
ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ.2559 และเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การดำเนินงานของเยาวชนอย่าง
ต่อเนื่อง

โรงพยาบาลสตึก กม.๑๐ มีการนัดตรวจหลังคลอด โดยผ่านระบบ MOPH CONNECT
เพื่อพัฒนาการบริการคุมกำเนิดให้ครอบคลุมในแม่วัยรุ่นหลังคลอด เพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำ

4. ข้อเสนอแนะของผู้นิเทศ

4.1 สำหรับพื้นที่

4.1.1 ค้นหา Best Practice /ต้นแบบการจัดบริการคุมกำเนิดในสถานบริการสาธารณสุขที่ดำเนินการ
ได้ดี

4.1.2 ค้นหาข้อมูลการขับเคลื่อน พ.ร.บ.การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเข้าที่ประชุม
คณะกรรมการฯ เพื่อพัฒนาโครงการขับเคลื่อนในระดับพื้นที่

4.1.3 พัฒนาคุณภาพการให้บริการสุขภาพวัยรุ่นตามมาตรฐาน YFHS เพื่อให้วัยรุ่นเข้าถึงบริการ
ได้ตรงปัญหาและความต้องการและพัฒนาเครือข่ายด้วยกลไกอำเภอนามัยการเจริญพันธุ์

4.1.4 พัฒนาความรู้และทักษะแก่บุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพิ่มการเข้าถึงบริการคุมกำเนิด /นโยบาย
แนวทางการคุมกำเนิดก่อนจำหน่ายในแม่วัยรุ่นหลังคลอด /แท้ง

4.1.5 มีระบบการส่งต่อข้อมูล /ติดตามวัยรุ่นที่ต้องรับบริการคุมกำเนิด อย่างต่อเนื่องในระดับพื้นที่

4.2 สำหรับส่วนกลาง

4.2.1 ค้นหาข้อมูลการดำเนินงาน ปัญหา-อุปสรรคในการขับเคลื่อน พ.ร.บ.การป้องกันและแก้ไขปัญหา
การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับจังหวัด เข้าที่ประชุมคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

4.2.2 พัฒนากลไกขับเคลื่อน พ.ร.บ.การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นจาก
ระดับประเทศสู่ระดับเขต และจังหวัด

4.2.3 การพัฒนาโปรแกรม HDC เนื่องจากประมวผลผลในโปรแกรม HDC ยังคลาดเคลื่อน โดยพบว่า
ในบางอำเภอมีการคลอดในหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี ซึ่งจำนวนหญิงหลังคลอดและหลังแท้งอายุน้อยกว่า 20 ปี
จะเป็นเป้าหมายของการตั้งครรภ์ซ้ำ การคุมกำเนิดด้วยวิธีสมัยใหม่ และการคุมกำเนิดด้วยวิธีกึ่งถาวร แต่ไม่พบ
เป้าหมายในการดำเนินงานทั้ง 3 ประเด็น จึงทำให้ผลการดำเนินงานการตั้งครรภ์ซ้ำ การคุมกำเนิดด้วยวิธี
สมัยใหม่ และการคุมกำเนิดด้วยวิธีกึ่งถาวรเท่ากับร้อยละ 0

ผู้รายงาน นางนงลักษณ์ สุขเอี่ยม

ตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

วัน/เดือน/ปี : 16 มิถุนายน 2563

โทร : 082 474 0588

E-mail : pungluck7580@gmail.com

ผู้ตรวจรายงาน : นางยุพา ชัยเพชร

ตำแหน่ง: นักวิชาการสาธารณสุขเชี่ยวชาญ (ด้านโภชนาการ)

วัน/เดือน/ปี 16 มิถุนายน 2563

โทร : 094 479 4115

E-mail : yupha_dang@hotmail.com